

## **Tėve mūsų**

Apmąstant Viešpaties maldos pirmuosius žodžius, mūsų mintys bene dažniausiai susitelkia žodyje “Tėve”. Tačiau iš pirmo žvilgsnio nereikšmingas “mūsų”, įdėmiau pažvelgus pasirodo esąs tiek pat svarbus. Netgi galima sakyti, kad jis natūraliai paaiškina “Tėve” prasmę.

Dievo tėvystė yra krikščioniškos brolystės pagrindas. Mitinės religijos ir kai kurios filosofinės mokyklos taip pat turi Dievo - Tėvo idėją, bet šventraštinė jos samprata yra radikaliai skirtinga. Pavyzdžiui, antikiniame mitiniame mąstyme dangus yra suvokiamas kaip kurianti jėga, kuri kartu su Motina Žeme teikia pasauliui gyvybę. Todėl natūralistine prasme dangus gali būti vadinamas žmonių “tėvu”. Arba, sakykime, Platonas amžiną, transcendentinę gėrio idėją traktuoja kaip tėvą ir viešpatį, tačiau prie asmeninės būties sampratos nepriartėja. Taip Dievas lieka uždara būtis. Jį galima vadinti matematiniu Visatos principu, grynuoju mąstymu ar panašiai; pavadinti Tėvu yra per sunku, nes žmogus apie jį negali pasakyti “aš jam rūpiu” arba “Jis domisi manimi”. Griežtai asmeninė Tėvo idėja, su kuria susiduriame Šventajame Rašte, kyla kaip iššūkis pagoniškai - filosofinei mąstysenai. Čia Dievas niekada netampa filosofų Dievu; jis visada yra Abraomo, Izaoko ir Jokūbo Dievas. Dar daugiau, Jėzuje Kristuje į žmogų jis prabyla kaip žmogus. Dievas, tapdamas žmogiškojo gyvenimo dalininku, galutinai apreiškia žmonėms, kad jiems skirta tapti dieviškojo gyvenimo dalininkais.

Naujajame Testamente išsipildo tai, ko Senasis nesąmoningai troško. “Ištikimas yra Dievas, kuris jus pašaukė į savo Sūnaus, mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus bendrystę”(1 Kor 1, 9). Tarp seno ir naujo meto yra esminis skirtumas. Hebrajų kalboje žodžio “bendrystė” (gr. koinonia) atitikmuo yra chaburah. Tačiau Senajame Testamente žodžiu chaburah išskirtinai yra išreiškiamas izraelitų tarpusavio ryšys. Tarp Jahvės ir izraelitų nėra chaburah; santykis, realiai egzistuojantis tarp Dievo ir žmogaus, išreiškiamas terminu “sandora”. Ši terminologija rodo, koks neįveikiamas atstumas yra tarp Kūrėjo ir žmogaus. Nors Senasis Testamentas yra įsitikinęs Dievo Artuma, šis, nors ir visada šalia esantis, Dievas kūrinių atžvilgiu visada lieka Visiškai Kitoks. Ši mintis nėra svetima ir Naujajam Testamentui, bet jis skelbia žinią, kuri yra visiškai nauja Senojo Testamento mąstysenai. Žinia apie Dievo Žodžio tapimą kūnu radikaliai pakeičia visos žmonijos padėtį.

Jėzuje Kristuje iš anksto buvome paskirti tapti išūniais (plg. Ef 1, 5); dabar jais esame tapę. Senajame Testamente Izraelis dažnai vadinamas sūnumi arba pirmgimiu Dievo sūnumi dėl ypatingo išrinkimo ir jam pavestos misijos. Naujasis Izraelis šia prasme yra tarsi senojo tęsinys, bet naujumas pasireiškia tuo, kad jis yra pašauktas būti “sūnum Sūnuje” (Eckhart); su viengimiu sūnumi jis yra vienas kūnas: “...visi jūs esate viena Kristuje Jėzuje”(Gal 3:28). Šios vienybės su Kristumi padarinys ir ženklas yra gyvybinė tikinčiųjų tarpusavio vienybė, kuri pauliniškoje tradicijoje dažnai išreiškiama graikiškuoju koinonia. Todėl kalbant apie pilnutinę Jėzaus Įvykio reikšmę žmonijai, turime pabrėžti vertikaliąją ir horizontaliąją jos dimensijas: žmonės yra sutaikinti su Dievu ir vienas su kitu.

Dabar, regis, aiškėja, kodėl “mes” yra toks svarbus krikščionybėje. Kiprijonas, skirdamas ypatingą dėmesį žodžiui “mūsų” Viešpaties maldoje, sako, kad yra tik vienas žmogus, turintis teisę Dievą vadinti “Mano Tėve”. Tai - Jėzus Kristus; visi kiti turi į jį kreiptis “Mūsų Tėve”, nes mums jis tampa Tėvu tik per įsiliejimą į jo vaikų “mes”. Jėzus nemokė žmonių Dievą vadinti paprasčiausiai “Tėve”, bet “mūsų Tėve”. Šis “mūsų” atitinkamai nušviečia brolio vietą tikėjime. Dievas Tėvu man yra tiek, kiek kitas - broliu.

Tai, kad krikščionybėje šis “mes” yra taip sureikšminamas, jokių būdu nereiškia žmogaus santykio su Dievu išreiškiamo vienaskaitine “Aš -Tu” formule neigimo. Šis asmeninis santykis yra svarbiausias, kad gimtų “Aš - Mes”. Koinonia prasideda nuo asmeninio atsigręžimo į Kitą. Čia Kitas pirmiausia yra Dievas. Tiesa, kad tikėjimas yra labai asmeninis “reikalas”. Kitaip ir negali būti ten, kur meilės dialogui susitinka du asmenys; šiuo atveju Dievas ir žmogus. Tačiau netiesa yra tai, kad šis santykis yra tiek intymus, kad šalia esantis negali ir neturi teisės į jį kištis. Anot J. Ratzingerio, visada būdamas visiškai vidinis, jis lieka ir visiškai viešas, nes žmogus taip sukurtas, kad nėra atskirai vienas nuo kito egzistuojančių pavienių žmonių santykių su Dievu. Tik drauge žmonės gali pasiekti Dievą; arba tiksliau - Dievo ieškojimas juos verčia remtis vienas kitu. Tai nėra psichologinis kaprizas, bet Dievo žmonijos gelbėjimo plano bruožas.